

Životné prostredie

REVUE PRE TEÓRIU A STAROSTLIVOSŤ O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

ROČNÍK 45

6/2011

Medzinárodné iniciatívy v environmentálnej politike

Toto číslo časopisu *Životné prostredie* vychádza v čase, keď Slovensko i Česká republika sú ponorené hlboko do svojich vlastných problémov a diskutuje sa najmä o politických a ekonomických aspektoch súčasnej krízy. Vzniká tak riziko, že stratíme zo zreteľa fakt, že naše problémy sú súčasťou a prejavom oveľa širšieho problémového spektra, ktoré má na jednej strane charakter medzinárodný a na druhej oveľa komplexnejší, ako len politický či ekonomický. Aj preto sa na začiatku záverov a odporúčaní z konferencie *Cesty k udržateľnej budúcnosti*, okrem iného, píše: *Nielen jednotlivci, ale aj celé štáty dlhodobo žili a žijú na dlh, ktorý zrazu nemá kto splácať. Aj keď sa zväčša hovorí len o finančnom či ekonomickom rozmere tohto dlhu, aspoň tak alarmujúci a dlhodobo narastajúci je aj dlh vo sfére ekologickej, environmentálnej, sociálnej, kultúrnej a etickej. Táto situácia dozrieva dlho, avšak tí, ktorí mali v rukách moc, si pred ňou zatvárali oči.* Okrem komplexnej povahy tejto krízy a toho, že má aj významný environmentálny rozmer, chceme prostredníctvom príspevkov v tomto čísle upozorniť najmä na medzinárodný rozmer problematiky. Roky 2011 a 2012 sú v tomto smere v mnohom symbolické. V roku 2011 sme si pripomenuli 20. výročie *Dobříšskej konferencie* ministrov životného prostredia regiónu Európskej hospodárskej komisie OSN, ktorá okrem starého kontinentu v sebe zahŕňa aj Severnú Ameriku a ázijskú časť bývalého Sovietskeho zväzu. Konferenciou sa začala písať história procesu *Životné prostredie pre Európu*, ktorého dosiaľ posledným vrcholom bola siedma ministerská konferencia v kazašskej Aстане v septembri 2011. Pre nás je toto výročie dvojnásobne dôležité už aj preto, lebo *Dobříšska konferencia* sa v roku 1991 uskutočnila na území bývalého Československa.

Ďalšie významné okružle výročia pripadajú na rok 2012. Pred 40 rokmi sa konal prvý summit OSN na tému životné prostredie človeka v Štokholme a v tom istom roku vyšla legendárna prvá správa Rímskemu klubu *Limity rastu*, ktorá prostredníctvom matematických modelov upozornila na skutočnosť, že neobmedzený rast čohokoľvek v obmedzenom priestore, ktorý predstavuje biosféra Zeme, je dlhodobo neudržateľný. V roku 2012 si tiež pripomenieme 20. výročie *Summitu Zeme* v Riu de Janeiro, ako aj 10. výročie *Svetového summitu o udržateľnom rozvoji* v Johannesburgu. Dvadsať rokov po *Summite Zeme* v Riu sa pripravuje podobné ambiciózne stretnutie svetových lídrov na tému životné prostredie a rozvoj s názvom *Rio + 20*.

V čísle prinášame aj informácie o celom rade ďalších medzinárodných iniciatív, týkajúcich sa životného prostredia, krajiny a udržateľnej budúcnosti, ako je napríklad *Akčný plán pre európsku krajinu*, nové medzinárodné iniciatívy vo sfére ochrany prírody a krajiny, zelené iniciatívy a poľnohospodárstvo, súťaž esejí na tému *Udržateľný spôsob života* či téma životného prostredia v rámci 15. konferencie o svetových záležitostiach *FORUM 2000*.

Mikuláš Huba

Obsah

B. Moldan: Svět 20 let po Summitu Země a proces Rio + 20	283
L. Pokorný: Sedmá ministerská konference, proces Životní prostředí pro Evropu a Česká republika....	286
M. Huba, J. Dlouhý, J. Dlouhá: Siedma konferencia ministrov životného prostredia a proces Životné prostredie pre Európu z pohľadu mimovládnej a akademickej sféry	290
L. Miklós: Environmentálna politika Slovenskej republiky po nežnej revolúcii	295
M. Kozová: Akčný plán pre európsku krajinu	301
I. Klinec: 40 rokov vydávania správ Rímskemu klubu, 40 rokov hľadania globálnych riešení	304
L. Miklós: Krajina v medzinárodnej a slovenskej environmentálnej politike.....	307
J. Dlouhá, J. Dlouhý: Dekáda vzdelávania pro udržitelný rozvoj vstoupila do druhé půle.....	313

Tribúna

J. Dlouhá, J. Dlouhý, J. Kára, P. Šremer: Dobříšska konference – fragmenty vzpomínek a reflexe po 20 letech	317
J. Šmajš a kol.: Deklarace závislosti.	320
P. Nováček: Budoucnost už není, co bývala.....	322
R. Kanianska: Zelené iniciatívy a poľnohospodárstvo.....	324

Aktuality

P. Šremer: Téma životního prostředí v rámci 15. konference o světových záležitostech Fórum 2000 ..	326
M. Huba, J. Dlouhý: Dobříš + 20 = viacnásobná výzva (Tlačová správa k 20. výročiu Dobříšskej konferencie)	328
M. Huba: Informácia o konferencii Cesty k udržateľnej budúcnosti....	329
M. Huba: O výsledkoch 10. ročníka súťaže študentských esejí na tému Udržateľný spôsob života.....	333
D. Kollár: 90 rokov časopisu Krásy Slovenska.....	334

Contents

B. Moldan: World 20 Years after Earth Summit and the Rio + 20 Process..	283
L. Pokorný: The Seventh Environment for Europe Ministerial Conference and the Czech Republic	286
M. Huba, J. Dlouhý, J. Dlouhá: Seventh Environmental Ministers Conference and Process Environment for Europe from Non-Governmental and Academic Sphere Perspective.	290
L. Miklós: The Environmental Policy of the Slovak Republic after the Velvet Revolution	295
M. Kozová: Action Plan for the European Landscape	301
I. Klinec: 40 Years of Publication of the Reports to the Club of Rome, 40 Years of Searching for the Global Solutions	304
L. Miklós: The Landscape in the International and Slovak Environmental Policy	307
J. Dlouhá, J. Dlouhý: The UN Decade of Education for Sustainable Development has Entered its Second Half	313
Tribune	
J. Dlouhá, J. Dlouhý, J. Kára, P. Šremer: Dobříš Conference – Snapshots of Reminiscences and Reflections 20 Years Later	317
J. Šmajš et al.: Declaration of Dependence	320
P. Nováček: The Future is not what it Used to be	322
R. Kanianska: Green Initiatives and Agriculture	324
News	
P. Šremer: Topic of Environment within the Framework of the 15 th Forum 2000 Conference on Global Issues	326
M. Huba, J. Dlouhý: Dobříš + 20 = Manifesto Challenge (Press Release to the 20 th Anniversary of the Dobříš Conference)	328
M. Huba: Information from the Conference Roads to a More Sustainable Future... ..	329
M. Huba: About Results of the 10 th Competition of Students' Essays Concerned with Sustainable Way of Life	333
D. Kollár: Ninety Years of the Magazine Krásy Slovenska (Beauties of Slovakia)	334

The Environment

REVUE FOR THEORY AND CARE OF THE ENVIRONMENT

VOLUME 45

6/2011

International initiatives in environmental policy

This issue of the journal *Životné prostredie* is published in time when Slovakia as well as the Czech Republic are deeply involved with their own problems and the political and economical aspects of the present crisis are prevalingly discussed. We may easily forget that our problems are components of a broader spectre of international problems of and that the picture is far more complex as to be only a political or an economical issue. This also was the reason why the conclusions and recommendations of the Conference on *Ways to Sustainable Future* were introduced by the following words: *Not only individuals but whole countries lived and are living on credit and now there is nobody to pay it. Although the financial or economical dimensions of this debt are mainly mentioned, the dept in ecological, environmental, social, cultural and ethic sphere is also alarming and long-term increasing. This situation grew for a long time but those who were in power closed their eyes before it.* Articles in this issue, besides the complex character of this crisis and the fact that it has an important environmental dimension, pay attention mainly to the international dimension of this problem. From this viewpoint, the years 2011 and 2012 are symbolic. In 2011 we commemorated the 20th anniversary of the *Dobříš Conference* of environment ministers of the United Nations Economic Commission for Europe including: Europe, the North America and the Asian part of the former Soviet Union. This conference began to write the history of the process *Environment for Europe* that culminated in the 7th Ministerial Conference in Astana (Kazakhstan) in September 2011. This anniversary is double important for us because the *Dobříš Conference* in 1991 was held in the area of the former Czechoslovakia.

Other round anniversaries will be celebrated in 2012. Forty years ago the first United Nations Conference on Human Environment took place in Stockholm and in the same year the legendary first report for the Club of Rome *Limits to Growth* was published. Its mathematical models attracted attention to the fact that an unlimited growth of anything in a limited space as the Biosphere is, is unsustainable in the long-term. In 2012 we also commemorate the 20th anniversary of the *Earth Summit* in Rio de Janeiro as well as the 10th anniversary of the *World Summit on Sustainable Development* in Johannesburg. Twenty years after the *Earth Summit* in Rio a similar ambitious meeting of world leaders on the problems of environment and development known as *Rio + 20* is now under preparation.

This issue also brings information on many international initiatives concerning the environment, landscape and sustainable future, for example the *Landscape Europe Action Plan*, new international initiatives to protect the nature and landscape, green initiatives and agriculture, essay competition on the theme Sustainable Way of Life or environmental theme within the 15th conference on world affairs *FORUM 2000*.

Mikuláš Huba